

denne logiske fordring faktisk blev fremsat ved forhandlingernes genoptagelse, forsøgte russerne at feje den af bordet med en præventionsløs erklæring om, at de ikke havde det fjerneste kendskab til forholdene i Amerika. Afsendelsen af Berings ekspedition er således næppe udtryk for en offensiv øst-strategi (Rusland satsede primært sine kræfter på indflydelsen i Balticum og havde knapt nok konsolideret sine nye erobringer i Kaukasus og Persien) – og da slet ikke for en defensiv. Regeringen havde på det tidspunkt ikke grund til at nære anden frygt end den, der affødes af erkendelsen af egen uvidenhed. Mere nærliggende er den tredje og traditionelle fortolkning, at det i første omgang gjaldt om at få kortlagt nogle positioner – dog mindre de to kontinenters geografiske positioner end de politiske positioner, de europæiske kolonimagter indtog i Nordamerika, og som Rusland kunne blive nødt til at garantere traktatligt. Berings ekspedition kan på en måde betragtes som en parallel til de grænsedragningskommissioner, der nedsættes i forbindelse med undertegnelsen af en fredstraktat.

Forøvrigt er der næppe grund til at skelne skarpt mellem »high politics« og hvad der er »strictly scientific«, således som Fisher og de sovjetiske historikere gør det. I det petriniske Rusland stod al videnskab i statens tjeneste (hvad der også gav sig latterlige udslag). Men for en monark, der hyldede samtidens absolutistiske idealbillede, »Der regulerede Polizeistaat«, hvis *raison d'être* det var at definere og regulere alt og alle – at trække, forsvare og udvide grænser, måtte specielt geografien og kartografien være politiske videnskaber af højeste rang. Dette være sagt med risiko for at forklejne den problemstilling, der fungerer som en vigtig stimulus i den fremadskridende empiriske udforskning af Vitus Berings første ekspedition.

Hans Bagger

J. C. Barfod: Märkvärdigheter rörande skånska adeln. Med inledning och anmärkningar av Gunnar Carlquist. Facsimile-upplaga Lund, Walter Ekstrand bokförlag 1977. xvi + 459 s., ill.

Genudsendelsen af litteraten J. C. Barfods (1753–1829) 'Märkvärdigheder' motiveres af forlaget ved deres efterspørgsel på det antikvariske bogmarked, og i denne henseende kan bogen måske nok have en mission. Og selvom udgiveren af den oprindelige udgave 1925, dr. Gunnar Carlquist påviste, at Barfods arbejde var andet og mere end boulevardjournalistik, har bogen kildemæssigt meget begrænset interesse. Den har form af breve stilet til C. Chr. Gjørwell, skrevet i (revolutionsårene) 1788–91 og åbenbart med henblik på publicering. Dens portrætter af samtidens skånske adel er ikke fri for træk af *chronique scandaleuse*, men rummer også mere lodige islæt af selvoplevelse og levende tradition; dens anekdotisk farvede efterretninger om 15- og 1600-tallets adelspersoner er derimod sekundære og som helhed uden værdi, så underholdende de end kan være.

E. Ladewig Petersen

Jerome Blum: The End of the Old Order in Rural Europe. Princeton University Press, Limited Paperback Editions 1978. 505 s. \$ 16.

Denne studie er skrevet af forf. til 'Lord and Peasant in Russia', som i 1962 indbragte ham *the Herbert Baxter Adams Prize*, og den beror på et dybt engagement i europæisk landbohistorie. Bogen indledes med en undersøgelse af landbosamfundets indre struktur og økonomiske aktiviteter i 18. og 19. århundrede i de stater, hvis samfund bæres af standsdeling og hvis befolkningsflertal var fæstebønder, underkastet godsejere. Dens an-